

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2014. május 12.

**ROMÁN NYELV
ÉS IRODALOM**

**KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

ÎNȚELEGEREA TEXTULUI
1. Explicați sensul din context al cuvintelor:**4 puncte**

- canal: albie artificială care servește pentru navigație (1 punct)
- vietăți domestice: ființe, viețuitoare casnice (1 punct)
- a decis: a luat o hotărâre (1 punct)
- uragan: ciclon tropical cu vânt puternic cu acțiune distrug (1 punct)

2. Suprimați cratimele în textul de mai jos și explicați gramatical sintagma te poți simți.

Cu atâtea ființe care aproape că-ți intră-n dormitor te poți simți deja în Rai.

4 puncte

Cu atâtea ființe care aproape că îți intră în dormitor te poți simți deja în Rai. (1 punct)

te poți simți: verbul *a putea* este construit cu un verb reflexiv (a se simți). (1 punct)

A putea, verb predicativ, se intercalează între pronumele reflexiv *te*

și forma de indicativ, prezent, persoana a II-a singular a verbul *a se simți* (2 punct)

3. Analizați gramatical cuvintele subliniate în textul de mai jos.

Când au apărut primele cinci locuințe pe apă în Hamburg

4 puncte

Când: adverb, sintactic: complement circumstanțial de timp (1 punct)

au apărut: verb personal, intransitiv, conjugarea a II-a, indicativ, perfect compus, persoana a III-a plural, sintactic: predicat (1 punct)

locuințe: substantiv, feminin, plural, nearticulat, cazul nominativ, sintactic: subiect (1 punct)

pe apă: pe prepoziție; apă – substantiv, feminin, singular nearticulat, cazul acuzativ sintactic: complement circumstanțial de loc (1 punct)

4. Ce fel de soluție locativă inovatoare s-a răspândit prin nordul Germaniei?**2 puncte**

Este vorba de casele, locuințele plutitoare din orașul Hamburg (1 punct)

pe un canal, numit Eibekkanal. (1 punct)

5. Ce fel de păsări există în jurul acestor locuințe și ce fac ele?**2 puncte**

Lebedele vin la casele oamenilor (1 punct)

și pândesc trezirea lor ca niște vietăți domestice (1 punct)

6. Ce a relatat presa locală despre aceste case?**2 puncte**

Presa locală a relatat că în aceste case se trăiește în condiții normale, (1 punct)

vapoarele sunt bine izolate. (1 punct)

7. Caracterizați-l pe Bill Copper, cum îi puteți califica gestul.**6 puncte**

Bill Cooper, un cetățean englez a hotărât să-și trăiască viața în mod liber, fără constrângerile sociale cotidiene. (1 punct)

El și-a abandonat slujba ("Nu mă mai duc. M-am săturat"). Îl consider un om curajos și cu încredere în forțele proprii (2 puncte)

Împreună cu soția a construit o barcă, și-au vândut casa și a plecat spre mări și oceane. (1 punct)

După părerea mea sunt foarte puțini oameni care își permit să iasă din viața cotidiană și să trăiască într-o libertate completă (2 puncte)

8. Descrieți performanțele acestui cuplu de-a lungul a 36 de ani.**4 puncte**

Timp de 36 de ani cei doi au trecut prin șapte mări și oceane, (1 punct)

au traversat 40.700 de km de canale și râuri (1 punct)

și s-au luptat cu valuri de 7,5 metri și rafale de vânt de 160 km/h. (1 punct)

Au supraviețuit unui uragan în Insulele Bermude, fără a cere niciun fel de ajutor. (1 punct)

9. Ați dori să fiți în situația de a trăi o asemenea aventură?**2 puncte**

Da, desigur pentru că această este o experiență unică în viața unui om și reflectă curaj, forță, îndemânare. (1 punct)

Nu, nu aș dori să trăiesc o asemenea viață pentru că eu prefer o viață stabilă. (1 punct)

Total 30 de puncte

SUBIECTUL 1**ESEU (DE TIP ARGUMENTATIV)**

Realizați, pe baza textului de față, un eseu (de 500-1500 de cuvinte) în care prezentați argumente pro sau contra, privind avantajele și dezavantajele frecventării de către tineri a discotecilor.

Total 70 de puncte

Argumente pro:

Pentru a asculta muzica de calitate, în afara concertelor de muzică rock, tinerii frecventează, în general, discotecile. Aceste localuri sunt special amenajate pentru ei ca să se întâlnească, să-și petreacă timpul liber și să se distreze. În prezent discotecile au programele cele mai atractive pentru tineri. Aici pot consuma alcool și alte băuturi în condiții civilizate.

Fiind concurență mare pe piață, proprietarii discotecilor asigură ringuri de dans spațioase, concerte live, muzică la nivel înalt, interpreți cunoscuți în lumea muzicii de rock sau house. Discotecile prezintă posibilități multiple pentru întâlnirile cu prietenii sau cu cunoscuții. Se organizează concursuri la care participă un număr mare de tineri. Aici se leagă prietenii, relații noi de care ei au nevoie în lumea contemporană, plină de provocări. Lumea trebuie să accepte acest fel de distracție a tinerilor, și propun ca programul discotecilor să înceapă cu filme prezentând accidente auto ale tinerilor, comportamentul tinerilor la volan, cazurile de alcoolism și de dependență de droguri, cazurile de furturi și de violență în discoteci. Este importantă totodată prevenirea infracțiunilor comise cu violență în zona discotecilor.

SAU***Argumente contra:***

Nu pot fi de acord cu frecventarea discotecilor pentru că se știe că tinerii între 11-15 ani trăiesc într-o lume virtuală a jocurilor video, în lumea superstarturilor și a topmodelelor, iar când încep să frecventeze discotecile au impresia că intră în această lume virtuală și își pierd identitatea. Iar calea cea mai sigură pentru pierderea identității este folosirea drogurilor și a alcoolului. De multe ori părinții nici nu-și dau seama că tinerii ajung în stare de dependență fizică față de droguri sau de alcool. Așa se explică numărul mare de accidente auto ale tinerilor care sub presiunea lumii virtuale se cred eroi. Totodată în jurul acestor localuri sunt foarte multe cazuri de violență (furturi, bătăi etc.) Paza și asigurarea acestor localuri nu sunt asigurate la nivel corespunzător, și se întâmplă multe accidente, de pildă incendii, care provoacă victime în rândul tinerilor. Din partea autorităților se cere un control mult mai sever pentru a asigura viața și sănătatea tinerilor care frecventează discotecile.

1. Se vor urmări componentele eseului, felul și calitatea argumentării:

- exprimarea argumentată a punctului de vedere personal în privința frecventării discotecilor;
- argumentele trebuie să fie convingătoare:
 - frecventarea acestor locuri poate fi utilă pentru tineri;
 - dacă discotecile funcționează corect, ele asigură muzică de calitate și participarea unor interpreți de valoare;
 - la discoteci se leagă prietenii noi;
 - aceste locașuri moderne ale distracției tineretului devin din în ce în ce mai răspândite în lumea contemporană, și trebuie să fie acceptate ca atare, aplicând reglementări severe din partea autorităților privind funcționarea discotecilor.

2. Se vor urmări componentele eseului, felul și calitatea argumentării:

- exprimarea argumentată a punctului de vedere personal în privința aspectelor negative ale frecventării discotecilor;
- argumentele trebuie să fie convingătoare:
 - tinerii se cred superstaruri într-o lume virtuală în care trăiesc;
 - pentru a-și găsi îndentatea în această lume virtuală tinerii folosesc alcoolul sau drogurile, iar cadrul cel mai potrivit fiind discoteca;
 - părinții nu-și dau seama de pericolele ce prezintă frecventarea discotecilor;
 - în discoteci sau în jurul lor s-a creat o adevărată rețea de delicvență juvenilă (cazuri de violență, furturi, bătăi, etc).
 - există foarte multe cazuri de accedente auto ale tinerilor care se întorc acasă de la aceste petreceri.

Redactarea va urmări succesiunea logică a ideilor structurate după schema: introducere, cuprins, încheiere sau concluzii.

Eseul trebuie să fie construit pe paragrafe, în funcție de ideile principale.

Profesorul va urmări abilitatea candidatului de a formula judecăți de valoare, precum și exprimarea unor atitudini personale.

Se va ține cont de stilul și vocabularul, adecvate conținutului eseului, de ortografie și de punctuație.

SUBIECTUL 2

ANALIZA UNEI OPERE LITERARE

(500-1500 de cuvinte)

Analizați poezia „*Eu nu strivesc corola de minuni a lumii*” de Lucian Blaga pe baza cerințelor de mai jos.

1. Prezențați în linii mari activitatea poetului Lucian Blaga.

Lucian Blaga (1895-1961) poet, dramaturg, filosof a lăsat o operă impresionantă ce se constituie într-un edificiu monumental. Volume mai importante de poezii: „*Poemele luminii*” (1919), „*Pașii Profetului*” (1921), „*În marea trecere*” (1924), „*Lauda somnului*” (1929), „*La cumpana apelor*” (1933), „*La curtile dorului*” (1938), „*Nebanuitele trepte*” (1943), „*Poezii*” (1962); scriere memorialistică: „*Hronicul și cântecul vârstelor*”, roman autobiografic: „*Luntrea lui Caron*”; opera filozofică: „*Trilogia culturii*”, „*Trilogia cunoașterii*”, „*Trilogia valorilor*”; dramaturgie: „*Zamolxe*”, „*Tulburarea apelor*”, „*Meșterul Manole*”, „*Cruciada copiilor*”.

2. Încadrați poezia în specia lirică căreia îi aparține și definiți trăsăturile ei generale.

Această poezie este o **artă poetică**, plasată în deschiderea primului volum al lui Lucian Blaga: „*Poemele luminii*”. Această este o meditație asupra modalităților de cunoaștere pe care poezia le presupune, și anume: cunoașterea paradisiacă (rece, rațională și precisă) și cunoașterea luciferică (aparținând poetului, purtătorul de lumină).

Arta poetică este o meditație asupra semnificației artei, asupra concepției despre literatură prin mijloacele artistice ale unei opere literare.

3. Explicați titlul poeziei „*Eu nu strivesc corola de minuni a lumii*”

Titlul exprimă o relație între doi termeni: „*eu*” - eul poetic și „*corola de minuni a lumii*” - metafora centrală prin care lumea este privită ca o corolă făcută din mistere (taine). Poetul nu se atinge („*nu strivesc*”) de acest mister pentru a contempla lumea din afară. Omul trăiește în orizontul misterului, iar menirea lui este de a se apropia de acest mister (pentru că misterul universal nu poate fi cunoscut cu mijloace raționale), amplificându-l și păstrând totodată perfecțiunea lumii create de Marele Anonim (de Creator, de Dumnezeu). Metafora „*corola de minuni a lumii*” poate defini o lume a cărei perfecțiune este condiționată de păstrarea misterelor.

4. Analizați structura poeziei „*Eu nu strivesc corola de minuni a lumii*”.

Poezia poate fi împărțită în trei secvențe:

a) prima secvență (1-5) exprimă atitudinea poetului față de tainele lumii;

Poetul nu distruge tainele întregului univers (*nu strivesc, nu ucid cu mintea*); această este cunoașterea luciferică în concepția poetului. El dorește să cunoască misterele fără a le distruge. Aceste taine, mistere se găsesc în *flori* (natura înconjurătoare), *ochi* (universul uman, omul conștient de rolul său în univers), *buze* (comunicare, relații interpersonale, iubire), *morminte* (sfârșitul ciclului vieții, ultima treaptă a existenței). Poetul creează iluzia unui univers întreg. Aceste simboluri ale lumii (*flori, ochi...*) sunt metafore plasticizante care reprezintă manifestări ale misterelor universale.

b) a doua secvență (6-10) prezintă cele două modalități de cunoaștere: „*lumina altora*” și „*lumina mea*”. Prima simbolizează cunoașterea paradisiacă (rațională) prin care doar se „*sugrumă vraja nepătrunsului ascuns...*” și a doua cea luciferică, cea a poetului care se apropie de misterul lumii pentru a-l înțelege și a-l spori. Prin cunoașterea luciferică/poetică *Blaga sporește, îmbogățește misterele lumii. Deci nu micșorează, ci tremurătoare mărește și mai tare taina nopții.* Verbele *sporește, îmbogățește, mărește* au rolul de a sublinia prin repetiție obsesia poetului de a cunoaște tainele universului.

c) a treia secvență (11-20) se bazează pe comparația dintre *lumina mea* (poetului) și *lumina lumii*. Poetul este de extaz în fața misterelor lumii: „*așa îmbogățesc și eu întunecata zare/cu largi fiori de sfânt mister*”. Acest extaz are menirea de a transforma misterul într-un mister și mai complex: „*tot ce-i neînțeles se schimbă-n neînțelesuri și mai mari*”. Extazul este posibil prin iubirea întregului univers: „*căci eu iubesc și flori și ochi și buze și morminte*”. Astfel extazul și iubirea sunt instrumente ale cunoașterii luciferice cu ajutorul simțurilor.

Se vor putea accepta și alte variante de împărțire în secvențe. De pildă:

a/Eu nu strivesc corola de minuni a lumii (1-8); b/dar eu, eu cu lumina mea (9-18), c/căci eu iubesc (19-20)

5. Transcrieți metaforele plasticizante din prima secvență.

flori, ochi, buze, morminte.

6. Analizați regimul verbelor din poezie.

nu strivesc nu ucid, -ntâlnesc, sugrumă, sporesc, nu micșorează, mărește, înbogățesc, se schimbă, iubesc. Toate verbele sunt la indicativ prezent și au valoare de prezent etern, expresia veșniciei naturii și a universului

7. Explicați motivul *luminii* în poezie.

Lumina semnifică cunoaștere, adică cele două modalități de cunoaștere: paradisiacă (rece, rațională și precisă); și luciferică (ce aparține poetului, fiind purtătorul de lumină).

Poetul vorbește de „*lumina altora*” (expresia cunoașterii paradisiace) și „*lumina mea*” (cunoașterea luciferică).

Profesorul va urmări:

- cunoașterea activității lui Lucian Blaga;
- identificarea trăsăturilor artei poetice;
- analiza literară corectă a celor trei secvențe ale poeziei
- respectarea tuturor cerințelor menționate;
- logica și coerența argumentării;
- corectitudinea limbii, respectarea normelor gramaticale și ortografice.

SUBIECTUL 3

ANALIZĂ COMPARATĂ

(500-1500 de cuvinte)

Revista unui liceu din Arad a anunțat un concurs de literatură română cu premii interesante. V-ați hotărât să participați și dvs. cu o lucrare intitulată: *Trăsături comune ale dramei personajelor literare Apostol Bologa din „Pădurea spânzuraților” de Liviu Rebreanu și Ștefan Gheorghidiu din „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război”, de Camil Petrescu. În lucrare respectați următoarele cerințe.*

1. Încadrați în epocă cele două romane („Pădurea spânzuraților” și „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război”) și explicați titlul lor.

a) Romanul *Pădurea spânzuraților* de Liviu Rebreanu a apărut în 1922, fiind un roman psihologic. Tema romanului este Primul Război Mondial. Spânzurarea fratelui său Emil, ofițer în armata austro-ungară și dezertor pentru că nu a vrut să lupte împotriva românilor. Romanul *Pădurea spânzuraților* este un roman al conștiinței deoarece autorul urmărește evoluția interioară a personajului său. Apostol Bologa este obsedat de ideea dezertării. Titlul *Pădurea spânzuraților* semnifică realitatea absurdă generată de război și se referă la copacii pădurii din Lunca pe care atâră cei șapte spânzurați care au încercat să dezerteze. Titlul exprimă drama personală a fiecăruia și brutalitatea execuției.

b) Romanul „*Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*” de Camil Petrescu a apărut în 1930, bazat pe experiență personală. Romanul dezvoltă drama intelectualului dominat și traumatizat de statutul lui de inadapdat în căutare de absolut. Titlul romanului exprimă două experiențe fundamentale ale lui Ștefan Gheorghidiu: cea erotică și cea a războiului. Iar noaptea reflectă sentimentul de îndoială, de incertitudine, generată de un război absurd și de o existență la fel de absurdă.

2. Stabiliți specificitatea dramei lui Apostol Bologa și a lui Ștefan Gheorghidiu

a) Sursa dramei lui Apostol Bologa eset conflictul dintre nevoia de a decide singur și neputința de a rezista la presiunea tot mai dramatică a sentimentului național. Bologa student la Budapesta, cetățean al monarhiei este dominat de ideea de datorie față de stat. Decorat, Bologa va fi devotat statului austro-ungar, și va participa la condamnarea sublocotenentului ceh Svoboda. A doua dimensiune a tragediei lui Bologa este ideea de neam, de apartenență, iar cea de-a treia este iubirea față de Marta, fiica avocatului (de care se va despărți), și pe urmă dragostea față de Ilona. Drama lui se concentrează în revelația lui asupra falsului pe care și-a bazat viața (sentimentul etic al datoriei/apartenența). De fapt el și-a dat seama că a fost manipulat de un sistem întreg de stat.

b) Drama lui Ștefan Gheorghidiu va evolua în roman în două direcții: înspre drama iubirii (înșelate la nivel de certitudine/incertitudine) și înspre drama incapacității de a se integra într-o viață cotidiană dominată de legi și de constrângeri cum este războiul. Idealul său este mereu în conflict cu lumea exterioară. Student la filozofie la facultatea din București, îndrăgostit și dominat de modele, idealuri livrești. Drama, incapacitatea lui de a comunica cu ceilalți sunt înăbușite în sufletul său, ele se consumă în interior cu intensitate sporită. Ștefan Gheorghidiu este un îndaptat superior.

3. Comparați personajele celor două romane.

Amândouă romane sunt romane psihologice, în centrul lor se află câte un personaj complex, dinamic, tragic. Drama lor se consumă în interior. Apostol Bologa a fost manevrat moral fără să-și dea seama până la un moment dat, iar Ștefan Gheorghidiu a trăit într-o lume virtuală cu stetwa lui absolut. Amândoi sunt într-un conflict latent, permanent cu lumea exterioară. Apostol Bologa la început se crede într-o armonie perfectă (școală militară, logodna cu Marta Comșa, sentiment de datorie etc.), iar pe urmă drama revelației adevărului va declanșa tragedia existențială a eroului. Amândoi sunt niște inadaptați în societatea în care trăiesc și se află în conflict cu ea din cauze diferite. Amândoi sunt dominați de setea de ideal, dar până la urma acestea idealuri vor eșua, în cazul lui Apostol Bologa sentimentul de cetățean va fi învins de cel al apartenenței la nație, iar setea de ideal a lui Ștefan Gheorghidiu nu va avea legături, tangențe cu realitatea cotidiană. Apostol Bologa este un învins pentru că până la urmă își va pierde viața din cauza incertitudinii și a șovăielii, iar Ștefan Gheorghidiu la fel pentru că efortul lui de a ridica dragostea față de Ela (și chiar pe Ela, femeie ideală) la un nivel ideal e sortit eșecului.

Profesorul va urmări:

- stabilirea încadrarea celor două romane;
- indicarea corectă a diferențelor și asemănarilor dintre cele două personaje;
- abilitățile de analiză a intențiilor celor doi scriitori;
- capacitatea elevilor de a evidenția particularitățile personajelor;
- capacitatea de abstractizare a elevilor în realizarea analizei comparate;
- logica și coerența argumentării;
- corectitudinea limbii, respectarea normelor gramaticale și ortografice.

Criteria de evaluare a subiectelor la producerea textului:

Îndrumătorul de corectare cuprinde elementele de conținut ale unor posibile rezolvări corecte. Se vor accepta, de asemenea, soluții diferite, dar corecte. Evaluarea rezultatelor nu trebuie să fie influențată de interpretările subiective ale

examinatorului, care diferă de aprecierea general acceptată a problemei formulate în subiect.

Vor fi acceptate și răspunsurile în care candidații formulează păreri diferite de cele unanim acceptate, dacă redactarea și argumentarea sunt corecte.

ORTOGRAFIE, ASPECTUL ÎNGRIJIT AL SCRISULUI

Aprecierea ortografiei și a aspectului îngrijit al lucrării candidatului se va realiza după criteriile unitare de corectare a lucrărilor de bacalaureat:

- profesorul va sublinia greșelile de ortografie, pe urmă va stabili punctajul total acordat ortografiei candidatului pe baza baremului de puncte;
- din cauza greșelilor de ortografie se vor putea scădea 15 puncte din punctajul total;
- din cauza grafiei dezordonate, respectiv a scrierii cu deficiențe se vor putea scădea 3 puncte din punctajul total.

Criterii generale de apreciere a subiectelor la producerea textului

DEZVOLTAREA CONȚINUTULUI SUBIECTELOR	CRITERII DE REDACTARE A TEXTULUI	CALITATEA CUNOȘTIȚELOR DE LIMBĂ
<p>– interpretarea, expunerea subiectului; referirile la text în cazul subiectelor avînd la bază un text; 0-16 puncte</p> <p>– cultură literară și de limbă, orientare, referințe întemeiate, citatul; 0-4 puncte</p> <p>– prezentarea la obiect a conținutului; argumentarea afirmațiilor; 0-5 puncte</p> <p>– simțul abordării unei probleme; exprimarea raportării individuale a temei (de ex. <i>reflecții, luare de poziție</i>); 0-5 puncte</p>	<p>– să corespundă elementelor genului indicat; să formeze o structură adecvată temei, destinatarului, genului, mesajului privind conținutul; 0-4 puncte</p> <p>– să exprime o structură coerentă a textului (de ex. <i>raporturi temporale și spațiale; raporturi logice și semantice adecvate; cuvinte cheie, conexiuni și, retroacțiuni – feed-back –, stabilirea relațiilor gramaticale, semantice și pragmatice</i>); 0-3 puncte</p> <p>– proporția și structurarea (de ex. <i>Introducerea, tratarea subiectului, proporția încheierii, indicarea schimbării temei, folosirea alineatelor</i>); – încadrarea în spațiul stabilit. 0-3 puncte</p>	<p>– stăpînirea cu siguranță a normelor limbii standard; 0-12 puncte</p> <p>– folosirea adecvată și variată a cuvintelor, stilul adecvat subiectului și situației de comunicare; 0-6 puncte</p> <p>– claritate, profunzime și exactitate în modul de prezentare; 0-6 puncte</p> <p>– construirea frazei și a textului în stil curgător și inteligibil; 0-3 puncte</p> <p>– aspectul îngrijit al lucrării, lizibilitatea scrisului. 0-3 puncte</p>

Max.: 30 de puncte	Max.: 10 de puncte	Max.: 30 de puncte
--------------------	--------------------	--------------------

Scriere corectă	– 15
Grafie	– 3

Total: 70 de puncte